

28η Οκτωβρίου 1940: Τι πρέπει να γνωρίζουμε για την ε-πέτειο του ΟΧΙ. Οι περισσότεροι από μας γνωρίζουμε ότι η μέρα αυτή σημάδεψε την Ελλάδα από τον πόλεμο...

του 1940 και έμεινε γνωστή ως επέτειος του «ΟΧΙ», αλλά τι ακριβώς είναι αυτό που γιορτάζουμε;

Η είσοδος της Ελλάδας στον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο

Η Επέτειος του ΟΧΙ μνημονεύει την άρνηση της Ελλάδας στις ιταλικές αξιώσεις που περιείχε το τελεσίγραφο που επιδόθηκε στις 28 Οκτωβρίου του 1940 στον Έλληνα Δικτάτορα που έφερε τίτλο του Πρωθυπουργού Ιωάννη Μεταξά. Συνέπεια της άρνησης αυτής ήταν η είσοδος της Χώρας στο Β' Παγκόσμιο Πόλεμο και η έναρξη του Ελληνοϊταλικού πολέμου του 1940. Η ημερομηνία αυτή καθιερώθηκε να εορτάζεται στην Ελλάδα και την Κύπρο κάθε χρόνο ως επίσημη εθνική εορτή και αργία. Επίσης, σε πολλές χώρες του κόσμου, ελληνικές κοινότητες γιορτάζουν την Επέτειο του «ΟΧΙ»

Το χρονικό του Ελληνοϊταλικού πολέμου

Ο Ελληνοϊταλικός πόλεμος του 1940-41 (στην Ελλάδα αναφέρεται και ως Πόλεμος του '40 ή Έπος του '40) ήταν η πολεμική σύγκρουση μεταξύ Ελλάδας και συνασπισμού Ιταλίας και Αλβανίας, η οποία διήρκεσε από τις 28 Οκτωβρίου 1940 μέχρι τις 31 Μαΐου 1941, όταν και ολοκληρώθηκε η κατάληψη της χώρας από τις Γερμανικές δυνάμεις, οι οποίες επιτέθηκαν στην Ελλάδα στις 6 Απριλίου 1941.

Τη στιγμή της γερμανικής εισβολής, ο Ελληνικός στρατός είχε προελάσει στα Αλβανικά εδάφη, ως αποτέλεσμα της μέχρι τότε αποτελεσματικής αντιμετώπισης των Ιταλο-Αλβανικών δυνάμεων. Η ιταλική κυβέρνηση απέστειλε στην Ελλάδα τελεσίγραφο με το οποίο και απαιτούσε την ελεύθερη διέλευση του ιταλικού στρατού από την Ελληνοαλβανική μεθόριο προκειμένου στη συνέχεια να καταλάβει κάποια στρατηγικά σημεία της Ελλάδος. Η άρνηση της Ελλάδας εορτάζεται στην Επέτειο του Όχι.

Ο πόλεμος αυτός ήταν προϊόν της επεκτατικής πολιτικής του φασιστικού καθεστώτος του Μπενίτο Μουσολίνι που είχε εγκαθιδρύσει στην Ιταλία και που άρχισε να εκδηλώνεται με την έναρξη του Β' Π.Π. και ειδικότερα μετά τη συνολοκλήρωση του Χαλύβδινου Συμφώνου. Στα μέσα του 1940, ο Μπενίτο Μουσολίνι, έχοντας ως πρότυπο τις κατακτήσεις του Αδόλφου Χίτλερ, θέλησε να αποδείξει στους Γερμανούς συμμάχους του Άξονα ότι μπορεί και ο ίδιος να οδηγήσει την Ιταλία σε ανάλογες στρατιωτικές επιτυχίες.

Η Ιταλία είχε ήδη κατακτήσει την Αλβανία από την άνοιξη του 1939, καθώς και πολλές βρετανικές βάσεις στην Αφρική, όπως τη Σομαλιλάνδη, το καλοκαίρι του 1940, αλλά αυτές δεν ήταν επιτυχίες ανάλογες αυτών της ναζιστικής Γερμανίας. Ταυτόχρονα ο Μουσολίνι επιθυμούσε να ισχυροποιήσει τα συμφέροντα της Ιταλίας

στα Βαλκάνια, που ένιωθε ότι απειλούνταν από τη γερμανική πολιτική από την στιγμή που η Ρουμανία είχε δεχθεί την γερμανική προστασία για τα πετρελαϊκά της κοιτάσματα.

Το τελεσίγραφο του Μουσολίνι και το ΟΧΙ του Μεταξά

Τις πρώτες πρωινές ώρες της 28ης Οκτωβρίου του 1940, ο Ιταλός Πρέσβης στην Αθήνα, Εμανουέλε Γκράτσι επέδωσε ιδιόχειρα στον Έλληνα δικτάτορα Ιωάννη Μεταξά, στην οικία του δεύτερου, στην Κηφισιά, τελεσίγραφο, με το οποίο απαιτούσε την ελεύθερη διέλευση του Ιταλικού στρατού από την Ελληνοαλβανική μεθόριο, προκειμένου στη συνέχεια να καταλάβει κάποια στρατηγικά σημεία του Ελληνικού Βασιλείου, (λιμένες, αεροδρόμια κλπ.), για τις ανάγκες ανεφοδιασμού και άλλων διευκολύνσεών του για τη μετέπειτα προώθησή του στην Αφρική.

Μετά το ΟΧΙ

Μετά την άρνηση του δικτάτορα (το γνωστό «όχι»), ιταλικές στρατιωτικές δυνάμεις άρχισαν τις στρατιωτικές επιχειρήσεις εισβολής στην Ελλάδα μέσω των Ελληνο-αλβανικών συνόρων.

Ο Ελληνικός Στρατός αντεπιτέθηκε και ανάγκασε τον ιταλικό σε υποχώρηση. Μέχρι τα μέσα Δεκεμβρίου οι Ελληνικές δυνάμεις είχαν προωθηθεί στο ένα τέταρτο σχεδόν του εδάφους της Αλβανίας, καταλαμβάνοντας κατά σειρά τις πόλεις: Κορυτσά, Πόγραδετς, Άγιοι Σαράντα, Αργυρόκαστρο και Χειμάρρα. Η αντεπίθεση των Ιταλών, το Μάρτιο του 1941, απέτυχε, με κέρδος μόνο μικρές εδαφικές εκτάσεις στην περιοχή βόρεια της Χειμάρρας.

Τις πρώτες μέρες του Απριλίου, με την έναρξη της γερμανικής επίθεσης, οι Ιταλοί ξεκίνησαν και αυτοί νέα αντεπίθεση. Από τις 12 Απριλίου, ο Ελληνικός Στρατός άρχισε να υποχωρεί από την Αλβανία, για να μην περικυκλωθεί από τους προελαύνοντες Γερμανούς. Ακολούθησε η συνθηκολόγηση με τους Γερμανούς, στις 20 Απριλίου και με τους Ιταλούς, τρεις μέρες αργότερα, οι οποίες περαίωσαν τυπικά τον ελληνοϊταλικό-γερμανικό πόλεμο.

Η απόκρουση της ιταλικής εισβολής αποτέλεσε την πρώτη νίκη των Συμμάχων κατά των δυνάμεων του Άξονα στη διάρκεια του Δεύτερου Παγκοσμίου Πολέμου και ανύψωσε το ηθικό των λαών στη σκλαβωμένη Ευρώπη.

Πολλοί ιστορικοί υποστηρίζουν ότι η νίκη των Ελλήνων επηρέασε την έκβαση ολόκληρου του πολέμου, καθώς υποχρέωσε τους Γερμανούς να αναβάλουν την επίθεση κατά της Σοβιετικής Ένωσης, προκειμένου να βοηθήσουν τους συμμάχους τους Ιταλούς που έχαναν τον πόλεμο με την Ελλάδα. Η καθυστερημένη επίθεση τον Ιούνιο του 1941, ενέπλεξε τις γερμανικές δυνάμεις στις σκληρές συνθήκες του ρωσικού χειμώνα, με αποτέλεσμα την ήττα τους στη διάρκεια της Μάχης της Μόσχας.

Γιατί καθιερώθηκε ο εορτασμός την ημέρα αυτή

Το λεγόμενο «Έπος του Σαράντα», το οποίο ακολούθησε, και οι μεγάλες νίκες που ο ελληνικός στρατός κατήγαγε εις βάρος των Ιταλών, καθιερώθηκε να γιορτάζονται κάθε χρόνο στις 28 Οκτωβρίου, την ημέρα της επίδοσης του ιταλικού τελεσιγράφου

και της άρνησης του Ιωάννη Μεταξά να συναινέσει.

Η Ελλάδα γιορτάζει με την 28η Οκτωβρίου την είσοδό της στον πόλεμο, ενώ οι περισσότερες άλλες χώρες γιορτάζουν την ημερομηνία λήξης του πολέμου. Κάθε χρόνο αυτή τη μέρα γίνεται στη Θεσσαλονίκη, η επίσημη εορτή με κάθε λαμπρότητα, παρουσία του Προέδρου της Δημοκρατίας και άλλων επισήμων, με μεγάλη στρατιωτική παρέλαση, η οποία συμπίπτει με τον εορτασμό της απελευθέρωσης της πόλης κατά τον Α' Βαλκανικό Πόλεμο και τη μνήμη του πολιούχου της Αγίου Δημητρίου. Στην Αθήνα και σε άλλες πόλεις γίνονται μαθητικές παρελάσεις, ενώ δημόσια και ιδιωτικά κτίρια υψώνουν την ελληνική σημαία.

Κατά στην επέτειο του «ΟΧΙ», τηλεόραση και ραδιόφωνο προβάλλουν επετειακές εκπομπές μνήμης και κάνουν ιδιαίτερη μνεία στην «τραγουδίστρια της νίκης» Σοφία Βέμπο, η οποία με τα πατριωτικά της τραγούδια εμψύχωνε τους στρατιώτες και μετέδιδε τον ενθουσιασμό της προέλασης των ελληνικών δυνάμεων στη Βόρεια Ήπειρο. Σχετικό επίσης επετειακό υλικό παρουσιάζει και όλος ο ελληνικός έντυπος τύπος (εφημερίδες και περιοδικά).

Πότε καθιερώθηκε η γιορτή

Η επέτειος του «ΟΧΙ» γιορτάστηκε για πρώτη φορά στα χρόνια της Κατοχής. Στο κεντρικό κτίριο και στον προαύλιο χώρο του Πανεπιστημίου Αθηνών πραγματοποιήθηκε ο πρώτος εορτασμός στις 28 Οκτωβρίου 1941. Γίνονταν ομιλίες από τους φοιτητές, ενώ μίλησε για την επέτειο την παραμονή και ο καθηγητής Κωνσταντίνος Τσάτσος, ο οποίος αρνήθηκε να κάνει μάθημα την ημέρα της επετείου με αποτέλεσμα να απολυθεί από το Πανεπιστήμιο. [1] Στην δεύτερη επέτειο (28/10/1942), ο εορτασμός έγινε στην Πλατεία Συντάγματος με πρωτοβουλία των οργανώσεων ΕΠΟΝ και ΠΕΑΝ.

Υπήρχε ανησυχία για το πως θα αντιδράσουν οι ιταλικές δυνάμεις κατοχής, οι οποίες όμως δεν παρενέβησαν. Εκδηλώσεις και διαδηλώσεις εκείνη την ημέρα έγιναν και σε άλλες πόλεις. Στον Πειραιά πραγματοποιήθηκαν ολιγοπληθείς συγκεντρώσεις, ανέβαινε κάποιος σε μια καρέκλα, έβγαζε ένα σύντομο λόγο, και κατόπιν διαλύονταν, για να αποφύγουν επέμβαση των караμπινιέρων.

Δεν υπάρχουν πολλές πληροφορίες για το τι έγινε στις 28 Οκτωβρίου 1943.

Σύμφωνα με τον Ηλία Βενέζη γιορτάστηκε η επέτειος στο κτίριο της Εθνικής Τράπεζας, στην πλατεία Κοτζιά (ο Βενέζης ήταν τότε υπάλληλος της τράπεζας). Κατέφθασαν όμως οι Γερμανοί, που είχαν την ευθύνη της αστυνόμευσης πλέον, υποχρέωσαν όσους συμμετείχαν να σταθούν με τα χέρια ψηλά μέχρι το βράδυ, ενώ έστειλαν και είκοσι περίπου από αυτά τα άτομα σε στρατόπεδα συγκέντρωσης. Κάποια δεν επέστρεψαν.

Για πρώτη φορά η επέτειος γιορτάστηκε επίσημα στις 28 Οκτωβρίου 1944 με παρέλαση ενώπιον του πρωθυπουργού Γεωργίου Παπανδρέου.

Η Εκκλησία της Ελλάδος αποφάσισε, το 1952, η γιορτή της Αγίας Σκέπης από την 1η Οκτωβρίου να μεταφερθεί στις 28 Οκτωβρίου, με το αιτιολογικό ότι η Παναγία βοήθησε τον Ελληνικό Στρατό στον πόλεμο της Αλβανίας.

πηγή: el.wikipedia.